

LANDELIJK JAARVERSLAG 2017

archeo-ontdekveld voor de jeugd

INHOUDSOPGAVE

- 1 verslag van het bestuur**
 - 1.0 missie en beleid
 - 1.1 samenstelling bestuur
 - 1.2 landelijke activiteiten
 - 1.2.0 algemeen
 - 1.2.1 Erfgoedwet en Omgevingswet
 - 1.2.2 onderwaterarcheologie
 - 1.2.3 overleg met de RCE
 - 1.2.4 de Nieuwe Kerk Delft
 - 1.2.5 metaaldetectie
 - 1.2.6 jaarlijks overleg met CGA, VOiA en NVAO
 - 1.2.7 Groot Reuvens Overleg
 - 1.2.8 ArcheoHotspots
 - 1.2.9 Nationale Archeologie Dagen
 - 1.2.10 AWN en IVN
 - 1.2.11 burgerwetenschap
 - 1.3 Archeologie in Nederland + AWN Magazine
 - 1.4 Algemene Ledenvergadering 2017
 - 1.5 Afgevaardigdendag 2017

- 2 verslag van de landelijke werkgroepen**
 - 2.0 overzicht van de landelijke werkgroepen
 - 2.1 Jeugd en Erfgoededucatie
 - 2.2 Belangenbehartiging
 - 2.3 Public Relations & Communicatie
 - 2.4 Deskundigheidsbevordering
 - 2.5 Bijzondere Projecten
 - 2.6 LWAOW

- 3 de jaarrekening**

BIJLAGEN

- B1 afdelingen van de AWN
- B2 landelijk bestuur en afdelings-secretariaten
- B3 aantallen leden

Naast dit **jaarverslag** brengt de AWN een **jaaroverzicht** uit. Dit geeft een beeld van de diverse uitvoerende activiteiten, die door onze afdelingen zijn gerealiseerd en ook landelijk dit jaar hebben plaatsgevonden. Ook brengen afdelingen veelal zelf een eigen jaarverslag uit. Zie daarvoor onze website www.awn-archeologie.nl.

1 verslag van het bestuur

1.0 missie en beleid

De AWN verenigt belangstellenden in de archeologie, archeologiebeoefenaars en archeologievrijwilligers. Wij willen archeologie, als bron van kennis over ons verleden, laten leven in het heden en behouden voor de toekomst. Wij doen dit door het uitvoeren van drie kernfuncties:

- bijdragen aan de kennis over archeologie,
- het uitdragen van die kennis en het bevorderen van publieke betrokkenheid,
- belangenbehartiging voor het archeologisch erfgoed.

Deze missie is in 2011 vastgesteld en nog steeds leidend voor ons beleid.

Na de voorbereidende activiteiten in 2016 is in 2017 vorm gegeven aan een Beleidsplan 2017-2021. Dit is, na het verwerken van de inbreng van afdelingen en werkgroepen, vastgesteld op de ALV 2017. In het Beleidsplan worden extra accenten gelegd op de mogelijkheden voor vrijwilligers bij archeologisch onderzoek en de rol van de AWN als belangenbehartiger voor vrijwilligers. Aan dit laatste punt is op de Afgevaardigdendag 2017 extra aandacht besteed.

Op basis van het Beleidsplan 2017-2021 is een Uitvoeringsplan 2017-2021 opgesteld, ter invulling door de landelijke bestuursleden en werkgroepen. Eind 2017 was dit Uitvoeringsplan al grotendeels van inhoud voorzien.

In het Beleidsplan wordt o.a. ingegaan op de samenwerking met andere organisaties. Om hiervoor een mogelijk betere interne AWN-structuur te bewerkstelligen is in 2017 uitgebreid gesproken en geschreven over de organisatiestructuur van de AWN. Een discussiestuk van het bestuur is op de Afgevaardigdendag 2017 in diverse gespreksgroepen besproken. De uitwerking hiervan zal op de ALV 2018 ter kennisgeving aan de leden worden voorgelegd.

Onze financiële positie bleef in 2017 een belangrijk aandachtspunt. Door de geleidelijke en zorgvuldige overgang van de leden- en contributie-administratie van een extern administratiekantoor naar eigen beheer zijn aan het eind van 2017 de vooruitzichten echter gunstiger geworden. In november 2017 werd definitief besloten om vanaf 2018 geen structureel gebruik meer te maken van de externe diensten. Dit betekent een aanzienlijke kostenbesparing voor 2018 en de jaren daarna. Het bestuur tekent hierbij wel aan, dat een terugkeer naar de diensten van een extern bureau in de toekomst niet uitgesloten mag worden en dat hiermee dan budgettair rekening moet worden gehouden.

1.1 samenstelling bestuur

Bestuursleden worden voor vier jaar benoemd en kunnen aansluitend voor een tweede termijn worden benoemd. Op **1 januari 2017** was de samenstelling van het bestuur als volgt:

functie	naam	benoemd	herben.	aftredend
voorzitter	Tonnie van de Rijdt	2010	2014	2018
vice-voorzitter / voorzitter Jeugd en Erfgoededucatie	Wim Schennink	2011	2015	2019
secretaris a.i.	Henk Kluitenberg	2017		
penningmeester	Harmen Spreen	2013	2017	
voorzitter LWAOW	Jan Venema	2012	2016	2020
voorzitter Belangenbehartiging	Paul van Wijk	2012	2016	2020
voorzitter Bijzondere projecten & Externe relaties	Henk Hegeman	2014	2018	
voorzitter Public Relations & Communicatie	Paul Flos	2015	2019	
voorzitter Educatie Vrijwilligers	Ruud Raats	2009	2013	2017
hoofdredacteur AiN+AM	William ten Brink	2016	2020	

Op de Algemene Ledenvergadering van 8 april 2017 in Castricum was Ruud Raats reglementair niet meer herkiesbaar. Hij werd opgevolgd door Channa Cohen Stuart, die vanaf 2016 al ingewerkt was en bijzat bij de landelijke bestuursvergaderingen.

Harmen Spreen werd herkozen voor een periode van vier jaar en Henk Kluitenberg werd in het bestuur gekozen als landelijk secretaris voor dezelfde periode, 2017-2021. Jan Venema trad tussentijds terug en zijn plaats werd ingenomen door Willem de Rhoter.

31 december 2017

functie	naam	benoemd	herben.	aftredend
voorzitter	Tonnie van de Rijdt	2010	2014	2018
vice-voorzitter / voorzitter Jeugd en Erfgoededucatie	Wim Schennink	2011	2015	2019
secretaris	Henk Kluitenberg	2017	2021	
penningmeester	Harmen Spreen	2013	2017	2021
vertegenwoordiger LWAOW	Willem de Rhoter	2017	2021	
voorzitter Belangenbehartiging	Paul van Wijk	2012	2016	2020
voorzitter Bijzondere projecten & Externe relaties	Henk Hegeman	2014	2018	
voorzitter Public Relations & Communicatie	Paul Flos	2015	2019	
voorzitter Deskundigheidsbevordering	Channa Cohen Stuart	2017	2021	
hoofdredacteur AiN+AM	William ten Brink	2016	2020	

Het landelijk bestuur kwam in 2017 viermaal bijeen: op 18 januari, 22 maart, 20 juni en 10 oktober. Op deze dagen werd voorafgaand ook eerst vergaderd door het dagelijks bestuur, dat voorts bijeenkwam op 13 februari, 19 mei, 5 september en 12 december; in totaal dus achtmaal. Daarnaast kenden we de Algemene Ledenvergadering op 8 april 2017 en de Afgevaardigdendag op 11 november 2017.

Alle vergaderingen werden uitstekend genotuleerd door Louise Olerud

Belangrijke onderwerpen waren in 2017 het Beleidsplan 2017-2021 met de uitwerking daarvan naar een uitvoeringsplan, het in eigen hand nemen van de leden- en contributie-administratie en de wervingsprocedure voor een nieuwe voorzitter.

1.2 landelijke activiteiten

1.2.0 algemeen

Het landelijk bestuur heeft als eerste taak afdelingen en leden te ondersteunen bij het realiseren van onze missie. Dit wordt voor een belangrijk deel gedaan door de bestuurlijke werkgroepen. Hun activiteiten komen in dit jaarverslag afzonderlijk aan bod. Het landelijk bestuur heeft tevens de taak te zorgen voor goede voorwaarden en een sterke positie als vrijwilligersorganisatie. Landelijke activiteiten worden over het algemeen gekenmerkt door samenwerking met derden, waarin de AWN soms een leidende rol heeft, soms een ondersteunende en adviserende, soms een gecombineerde. Daarbij kan de insteek initiërend zijn, maar ook reactief, afhankelijk van diverse factoren.

Organisaties, waarmee samengewerkt werd en wordt, zijn: de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), het Convent van Gemeentelijke Archeologen (CGA), de Vereniging van Ondernemers in de Archeologie (VOiA), de Nederlandse Vereniging van Archeologische Opgravingsbedrijven (NVAO), het Groot Reuvens Overleg (GRO: een platform voor archeologie). Ook werd samengewerkt met organisaties voor publieksbereik: de ArcheoHotspots, de Nationale Archeologie Dagen, de Maand van de Geschiedenis, de Limesstichting en Romeinen Nu. Nieuwe samenwerking is gestart met het IVN, de Stichting Menno van Coehoorn en (her)verkennd met de Stichting Archeologie en Publiek (SAP).

Van een aantal in het oog springende landelijke activiteiten volgt nu een korte beschrijving.

1.2.1 Erfgoedwet en Omgevingswet

De Erfgoedwet is sinds 1 juli 2016 in werking en vanaf juli 2017 is voor bedrijven en gemeentelijke diensten de opgravingsbevoegdheid vervangen door een verplichte certificering. We hebben onze inbreng gehad bij het opstellen van de certificeringseisen.

De verdere voorbereiding voor de Omgevingswet is voornamelijk technisch van aard. Voor ons is daar nu geen actieve rol meer weggelegd. Onze aandacht zal nu meer uitgaan naar uitwerkingen en toepassingen. Zie daarvoor het overleg met de RCE en het ministerie van OCW.

We zijn uitgenodigd om mee te denken over de Nationale Omgevingsvisie. Onze bijdrage daarbij zal beperkt zijn. Eerder hebben we bij deelname aan het opstellen van de Structuurvisie Ondergrond ervaren, dat archeologie toch vooral per gebied en daarmee op provinciaal en gemeentelijk niveau vorm moet krijgen.

1.2.2 onderwaterarcheologie

In het Besluit Erfgoedwet Archeologie (BEA) zijn o.a. de uitzonderingen van het opgravingsverbod geregeld voor het opgraven door vrijwilligersorganisaties en voor metaaldetectie. Voor onderwaterarcheologie zijn in de Erfgoedwet de regels voor vrijwilligers strenger geworden en biedt de BEA daar geen uitzonderingen voor.

Begin 2017 is door het landelijk bestuur, samen met de LWAOW en duikverenigingen, een brief naar de minister gestuurd met het verzoek om ook maritieme vrijwilligers meer ruimte te geven, in het belang van deze vorm van archeologisch onderzoek. Dat heeft geleid tot verder overleg met de RCE en het ministerie OCW, waaruit voor alle partijen werkbare afspraken zijn voortgekomen. Vooruitlopend op een aanvulling in het BEA mag reeds volgens die nieuw afgesproken regels gewerkt gaan worden. Daarnaast ontstond dit jaar een breed gedragen actie voor betere bescherming van wrakken onder de naam 'SOS Onze schepen vergaan tweemaal'. Landelijk bestuur en LWAOW hebben die actie gesteund en de landelijk voorzitter heeft meegeschreven aan een Manifest aan de Tweede Kamer over deze problematiek. Het wachten is nu op het beleid in deze van de minister. Dit zal in 'Erfgoed Telt' een plaats krijgen.

1.2.3 overleg met de RCE

Naast de contacten over onderwaterarcheologie is er een vast overleg RCE - AWN (en de AVL). In dat overleg is onder andere gesproken over het betrekken van vrijwilligers bij veldwerkzaamheden door de RCE, zoals bijvoorbeeld bij monitoring en restauratiewerkzaamheden van rijksmonumenten. Dat was al vaak het geval, maar nu is door de RCE toegezegd dat structureel te zullen doen.

Verder is gesproken over een door de Erfgoedinspectie voorgesteld toetsingskader voor het opgraven door vrijwilligersorganisaties. We hebben daar ons commentaar op gegeven en daaruit kwam naar voren dat er een aantal onduidelijkheden zit in de toepassing van de voorwaarden in het BEA. Het betreft dan bijvoorbeeld de toegang tot Archis en het archeologisch booronderzoek door vrijwilligers. Hierover zal het komende jaar verder gesproken worden.

AWN'ers zijn ook regelmatig aanwezig bij de Platform-bijeenkomsten van de RCE en leveren daar hun bijdragen. Op de discussiebijeenkomst "*Publieksparticipatie in het cultureel erfgoed en de rol van de erfgoedprofessional: hoe delen we de verantwoordelijkheid?*" (29-12-2017) heeft de landelijk voorzitter als casus ingebracht '*het Romeins grafveld Loovelden*', Daarbij hebben wij ons met succes sterk gemaakt voor een opgraving, terwijl de gemeente besloten had voor behoud in situ. Het leidde tot een interessante discussie over de rol van het publiek bij selectiebesluiten van gemeenten. Concrete aanbevelingen heeft het vooralsnog niet opgeleverd. Het is wel een discussie die we zeker voort gaan zetten.

De RCE heeft op ons verzoek en met onze medewerking gezorgd voor een op de Erfgoedwet aangepaste actualisering van de handreiking '*De Kracht van Vrijwilligers*'

Deze is op www.archeologieinnederland.nl te vinden en als een brochure voor AWN-afdelingen beschikbaar om aan gemeenten ter hand te stellen.

1.2.4 de Nieuwe Kerk Delft

Op 12 april 2017 deed de Raad van State (RvS) uitspraak over het door ons met de Oudheidkundige Werkgroep Delft (OWD) ingediende beroep tegen het te beperkte archeologisch onderzoek bij aanleg van een evenementenkelder onder en deels naast de kerk. Helaas zijn we door de RvS niet in het gelijk gesteld. Het beroep betrof de door de gemeente verleende vergunning en de RvS oordeelde dat de gemeente voor deze vergunning de belangen voldoende heeft afgewogen en daarmee tot dit besluit mocht komen. De RvS kijkt bij deze zogeheten marginale toetsing overigens alleen naar de belangenafweging en niet naar de onderbouwning bij die weging.

Na die uitspraak zijn we samen met de OWD achter de schermen bezig geweest om toch tot een zo goed mogelijke opgraving te komen of liever nog een bovengronds alternatief. Tot op 22 september het bestuur van de Nieuwe Kerk de gemeente berichtte, dat ze afzagen van de ondergrondse kelder. Door het uitstel en de inmiddels aangetrokken economie waren de geplande kosten te zeer verhoogd. De archeologie is daarmee voorlopig gered.

Maar we blijven bezorgd, omdat de uitspraak van de RvS overeind blijft en dus voor jurisprudentie zorgt. We delen dan ook het standpunt van de RCE (*zie Archeologie in Nederland nr. 5, 2017*), dat deze uitspraak noopt tot nadere bezinning over vraagstelling, selectie en financiering van archeologisch onderzoek.

We vinden daarnaast dat er ook in algemene zin meer aandacht moet komen voor de bescherming van de archeologische ondergrond van gebouwde rijksmonumenten.

1.2.5 metaaldetectie

Met de invoering van de Erfgoedwet werd metaaldetectie van 'gedogen' gelegaliseerd, zij het onder voorwaarden. Een hiervan is het melden van vondsten. Maar dat moet dan wel aantrekkelijk en gemakkelijk worden gemaakt. Door de RCE zijn werkgroepen ingesteld voor het uitwerken van 'wat en waar melden' en voor het inlichten en motiveren van detectorzoekers. De AWN neemt deel in deze werkgroepen. Op dit moment (eind 2017) zijn er nog geen concrete voorstellen.

Inmiddels is het project PAN (Portable Antiquities of the Netherlands) van start gegaan, een project voor het inventariseren en registreren van metaalvondsten tot 1500. Het omvat een landelijk netwerk van registratoren voor laagdrempelig contact met detectorzoekers, een website en een achterliggende organisatie voor registratie en onderzoek. De AWN steunt dit project en werkt er aan mee, niet alleen om inhoudelijke redenen, maar ook omdat detectorzoekers door deze ontwikkelingen meer interesse zullen kunnen krijgen in archeologie en het verhaal over hun vondsten. Enkele AWN-afdelingen constateren al een toename van detectorzoekers als AWN-lid.

We zijn als AWN uitgenodigd lid te worden van de European Council for Metal Detecting (ECMD). Na ruggenspraak met enkele actieve AWN-detectorzoekers en met PAN is besloten dat voorlopig nog niet te doen. We wachten eerst een verduidelijking van doelstellingen en ambities van de ECMD af. Namens de landelijke AWN is Anton Cruysheer voor ons de vinger aan de pols.

1.2.6 het jaarlijks overleg met CGA, VOiA en NVAO

Op 23 oktober 2017 vond het jaarlijks overleg plaats van de AWN en de AVL met de koepelorganisaties van beroepsarcheologen. Hoofdthema was het meewerken van vrijwilligers bij opgravingen en ander veldwerk. Bedrijven legden uit dat dit door krappe budgetten en een lastminuteplanning vaak moeilijk te organiseren is. Het is commercieel gezien voor hen ook niet interessant. Eigen werkprocedures zijn steeds efficiënter geworden. Toch werken ze, zeker bij grotere projecten, graag mee aan het meewerken door vrijwilligers. De meerwaarde zit in de versterking van lokale betrokkenheid en draagvlak. Vanuit de AWN werd dit aangevuld met het belang van behoud van deskundigheid en ervaring met veldonderzoek. Deze zijn op hun beurt weer van belang voor eigen onderzoek, educatie, publieksbereik en belangenbehartiging. Afgesproken is de contacten tussen vrijwilligers en professionals te versterken, vooral regionaal. De AWN zal daar het initiatief toe nemen. Ook zullen we de haalbaarheid van een landelijke oproepapp verder onderzoeken.

Regels en voorwaarden voor het meewerken van vrijwilligers met bedrijven waren voorheen geregeld in samenwerkingsovereenkomsten van de AWN met de VOiA en de NVAO en tussen de AWN en afzonderlijke bedrijven. De Beoordelingsrichtlijn (BRL) voor certificering bevat een gezamenlijk opgestelde paragraaf voor die inzet (*par. 3.8: inzet van vrijwilligers*). Er is geen behoefte aan het vernieuwen van die eerdere overeenkomsten.

Voor het organiseren van veldwerkeducatie zijn gedeselecteerde terreindelen binnen een grootschalige opgraving een goede optie. We vragen hier speciale aandacht voor. Het zijn op de eerste plaats de gemeenten die daar ruimte voor moeten bieden. Het CGA zal dit in hun eigen overleg aan de orde stellen.

1.2.7 Groot Reuvens Overleg (GRO)

Dit is een platform voor afstemming en belangenbehartiging voor de archeologische sector, gekoppeld aan de Reuvensstichting. Het GRO komt twee keer per jaar bijeen. Voor uitvoeringstaken worden werkgroepen gevormd. De landelijk voorzitter neemt deel aan dit overleg. Louise Olerud vertegenwoordigt de AWN in het Reuvensbestuur.

De belangrijkste onderwerpen waren in 2017 het eenmalige Archeologie Fonds en de voorzetting van dat fonds. Het fonds is door OCW ingesteld voor de kosten van wetenschappelijk onderzoek waar binnen de de systematiek van 'de verstoorder betaald' geen financiering voor bestaat. Het fonds is een jaar verlengd en de verwachting is, dat er een structurele regeling zal komen.

Een tweede hoofdonderwerp was een gezamenlijke politieke en bestuurlijke lobby voor archeologie. Het is nog zoeken naar een goede vorm daarvoor. Een concrete actie in 2017 was het pamflet "*Benut ons verleden, investeer in archeologie! 5 punten voor uw verkiezingsprogramma*". Dit pamflet is naar alle gemeenteraden gestuurd. Een paar politieke partijen hebben naar aanleiding daarvan contact opgenomen met de Reuvensstichting. Die zijn doorgesluist naar AWN-afdelingen met een verzoek om contact te leggen met die partij.

1.2.8 ArcheoHotspots

De AWN is partner van de ArcheoHotspots en de landelijk voorzitter is lid van de Stuurgroep, met Henk Hegeman (bestuurslid bijzondere projecten) als vervanger. In mei 2017 is de eerste fase van dit project afgesloten. Op dat moment waren er vier hotspots gerealiseerd (Amsterdam, 's-Hertogenbosch, Eindhoven en Utrecht). Twee hotspots (Nijmegen en Arnhem) waren in oprichting en startten in het najaar. De financiering voor de 2e fase was nog niet rond en pas in oktober kon het vervolg van start gaan en werd er een nieuwe landelijke projectleider benoemd. In de overbruggingsperiode heeft de landelijk AWN-voorzitter mede een aantal taken waargenomen, zoals contacten met nieuwe initiatieven, verslaglegging eerste fase en subsidieaanvragen tweede fase.

In het najaar draaide het project weer volop en startten nieuwe initiatieven. In Boxtel ging de volgende hotspot van start en in december een in het Huis van Hilde in Castricum. Bij verschillende evenementen zijn tijdelijk hotspots ingezet. Er is veel belangstelling voor deze vorm van publieksbereik.

In oktober ontvingen de ArcheoHotspots de publieksprijs van de Stichting Archeologie en Publiek. Ons beleid is dat AWN-afdelingen nauw betrokken zijn bij de ArcheoHotspots binnen hun werkgebied. We kunnen en moeten elkaar zo veel mogelijk versterken. Dat loopt nog niet overal even goed en vanzelfsprekend. Het is een punt van aandacht voor de komende jaren.

1.2.9 Nationale Archeologie Dagen

De Nationale Archeologie Dagen (NAD) zijn in 2015 gestart en ieder jaar neemt het aantal deelnemende provincies toe. De AWN is partner in de NAD. In 2015 en 2016 hebben we als AWN, vanuit een door het Fonds voor Cultuurparticipatie aan de NAD verstrekte subsidie, extra gelden gekregen. Hiermee konden we AWN-afdelingen en lokale werkgroepen ondersteunen bij het realiseren van publieksactiviteiten tijdens deze dagen. We konden voor twee jaar een adviseur/contactpersoon aanstellen, Gerti de Koeijer, en een vergoeding voor kosten van activiteiten bieden.

In 2017 hebben we de resultaten ervan geëvalueerd. Deze evaluatie heeft geleid tot een inspiratie-handboek voor vrijwilligers: "*In 9 stappen van de archeologie naar het publiek*".

Dit handboek is naar alle afdelingen gestuurd. Het resultaat bevat een aantal aanbevelingen voor de gewenste infrastructuur.

Daarbij bepleiten we vooral de ondersteuning van kleine lokale archeologiegroepen. Juist zij zijn belangrijk om archeologie te laten zien op de minder bekende en/of voor de hand liggende locaties.

Onze aanbevelingen aan de NAD daarvoor zijn:

- een budget voor eigen activiteiten van vrijwilligersgroepen. Het gaat om kleine bedragen (gemiddeld € 100 per groep), maar deze zijn wel belangrijk als stimulans en als waardering voor de vele uren vrijwillige inzet,
- gemakkelijk toegankelijke voorbeelden van eenvoudig te realiseren activiteiten, ter inspiratie van vrijwilligersgroepen,
- beschikbaarheid van hulpmiddelen en materialen voor die activiteiten en voor promotie,
- extra capaciteit (een contactpersoon) voor het bereiken van vrijwilligersgroepen, binnen de NAD zelf en/of door samenwerkingsafspraken via de AWN.

De vele activiteiten, die door AWN-afdelingen en werkgroepen in 2017 gerealiseerd zijn, zullen worden beschreven in het AWN jaaroverzicht 2017

1.2.10 AWN en IVN

In 2016 heeft het landelijk AWN-bestuur contact gelegd met het IVN-bestuur. IVN is een vergelijkbare vrijwilligersorganisatie, maar dan vele malen groter. IVN heeft 169 afdelingen, 25.000 leden, waarvan ongeveer 8.700 als vrijwilliger actief zijn en ca. 100 fte aan vaste medewerkers. Doelen en activiteiten zijn vergelijkbaar: meedoen aan natuuronderzoek, educatie en bescherming en behoud. In twee opzichten is IVN interessant voor de AWN. Het eerste is dat we wellicht kunnen leren van hoe zij hun organisatie vorm geven. Veel belangrijker is echter dat landschap en archeologie elkaar meer en meer raken. Een aantal afdelingen werkt reeds samen met lokale IVN-ers en dat willen we van beide kanten verder stimuleren. Dit onder andere door publicaties van gezamenlijke activiteiten in beide tijdschriften. Zulke gezamenlijke activiteiten hebben o.a. plaatsgevonden in Arnhem (Romeinse tuin) en tijdens de NAD in Bovenkarspel en Zuidoost-Brabant.

1.2.11 burgerwetenschap

Tijdens de Reuvensdagen 2017 heeft de AWN een sessie georganiseerd over burgerwetenschap ('citizen science'). Daaronder wordt verstaan: een project voor wetenschappelijk onderzoek, waarbij burgers (vrijwilligers, niet-wetenwetenschappers) samenwerken met wetenschappers voor het beantwoorden van onderzoeksvragen en waarbij burgers actief participeren. De uitkomsten van het onderzoek zijn voor beiden toegankelijk en beiden profiteren ervan.

Burgerwetenschap is 'in' en wordt bijvoorbeeld gebruikt voor onderzoek van flora en fauna, de kwaliteit van water, lucht e.d., bij archiefonderzoek etc.

In zekere zin deed en doet de AWN altijd al aan burgerwetenschap. Wel worden er nu nieuwe accenten gelegd, zoals een bredere publieke betrokkenheid bij zowel de vraagstelling als het benutten van de resultaten.

Op de sessie, die veel belangstelling trok, zijn vier uiteenlopende voorbeelden van burgerwetenschap in de archeologie gepresenteerd. Een voor velen nieuw en aansprekend voorbeeld was het project: "*Op zoek naar het Militair ereveld van de Slag bij Ane*", een project van de AWN-werkgroep Staphorst. Een brede groep geïnteresseerden ging met verschillende technieken op zoek naar een bekende maar niet goed te lokaliseren vindplaats. Met resultaat.

Een nog te starten project is "*Expeditie Liempde*". Dit wordt een (internationaal) onderzoek van wetenschappers, dorpsbewoners en (AWN)vrijwilligers naar de middeleeuwse ontstaansgeschiedenis van het dorp Liempde. Het is tevens een sociaal dorpsproject.

Verder werden de reeds bekende projecten PAN en ArcheoHotspots gepresenteerd.

Ter afsluiting wees Tonnie van de Rijdt op de kansen die dit soort projecten bieden. Het maakt onderzoek mogelijk op plaatsen waar dat als regel niet goed mogelijk is, bijvoorbeeld omdat er geen "verstoorder" is. Het biedt ook kansen voor het oppakken van niet of niet volledig uitgewerkt oud onderzoek. Het zal van de AWN wel een andere organisatiewijze vragen, zoals het zoeken van aansluiting bij lokale initiatieven.

1.3 Archeologie in Nederland + AWN Magazine

Na een jaar van intensieve planning en voorbereiding zagen in 2017 onze tijdschriften **Archeologie in Nederland** en **AWN Magazine** het licht. Wat onze redactionele ambities betreft lag de lat meteen hoog: met *Archeologie in Nederland* wilden we het beste archeologieblad van Nederland maken voor zowel vrijwilligers als professionals, en met *AWN Magazine* wilden we het AWN-bestuur, de AWN-afdelingen en individuele leden een aantrekkelijker platform bieden dan in *Westerheem* mogelijk was.

De in februari 2017 feestelijk gepresenteerde eerste nummers van *Archeologie in Nederland* en *AWN Magazine* voldeden volledig aan die ambities en werden door een zeer brede doelgroep van lezers van binnen én buiten de AWN met enthousiasme en waardering ontvangen. Onze belangrijkste doelstelling, vrijwilligers en professionals als één grote en voor de Nederlandse archeologie belangrijke doelgroep op aantrekkelijke wijze te bedienen, bleek dus inderdaad mogelijk. Vanaf dat moment veranderden redactionele ambities in speerpunten: de kwaliteit continueren en waar mogelijk nog verbeteren.

De redactie maakte in 2017 de door de uitgevers van *Archeologie in Nederland*, de AWN en uitgeverij Matrijs, geplande vijf nummers van elk 64 pagina's, in totaal 320 pagina's. Daarnaast werden eveneens vijf nummers van *AWN Magazine* met elk 16 pagina's geproduceerd.

Dat ging overigens niet zonder slag of stoot. De overschakeling van *Westerheem* naar een compleet nieuwe en andere redactionele werkwijze was niet altijd en voor iedereen even gemakkelijk. De eindredacteur van *Westerheem* besloot niet mee te verhuizen naar de nieuwe redactionele setting en kort daarop stapte ook een ander lid uit de redactie, overigens om persoonlijke redenen.

De overige redactieleden, vijf AWN'ers en twee medewerkers van Matrijs, moesten alle zeilen bijzetten om elk nummer toch weer tot een succes te maken. De productie van *Archeologie in Nederland* en *AWN Magazine* op het ambitieniveau dat de redactie vanaf nummer één omarmt, blijkt niet alleen anders te zijn, maar vooral veel meer tijd en energie te kosten. In de loop van het jaar is de redactie vanuit Matrijs daarom tijdelijk aangevuld met twee medewerkers, van wie er een de eindredactie van *AWN Magazine* op zich heeft genomen. Redactie en bestuur van de AWN zijn al enige tijd op zoek naar enthousiaste AWN'ers, liefst twee, die de redactie van onze bladen willen versterken.

Uiteraard heeft de redactie elk uitgebracht nummer kritisch geëvalueerd. Gezien de groei van het aantal lezers (vooral door een stijging van het aantal AWN-leden en van het aantal abonnees via Matrijs) zijn we op de goede weg. Maar het feit dat ambities en doelen bereikt zijn, betekent niet dat er geen verbeteringen meer mogelijk zijn. Zo hoopt de redactie, zowel voor *AWN Magazine* als voor *Archeologie in Nederland*, bijvoorbeeld op meer inbreng van AWN-leden.

Bijdragen met relevantie voor de Nederlandse archeologie zijn welkom in *Archeologie in Nederland*, voor lokaal, kleinschalig of nog niet afgerond onderzoek is *AWN Magazine* de meest aangewezen plek voor publicatie.

Veel tijdschriften hebben het moeilijk in een gedigitaliseerde wereld. Wij hopen daar een uitzondering op te zijn, door artikelen te blijven presenteren die er in de archeologie toe doen en die nog lekker leesbaar zijn ook. Een redactie maakt geen bladen, dat doe je met elkaar. Van het bestuur, van afdelingen en vooral van individuele leden verwachten we daarom dat ze ons kritisch (blijven) volgen en ons voeden met ideeën en suggesties. We zijn uiteraard heel blij met bijdragen, kort of lang, zowel voor *Archeologie in Nederland* als voor *AWN Magazine*. Zolang ze maar passen in het concept van (een van) beide bladen.

1.4 Algemene Ledenvergadering 2017

In 2017 is de Algemene Ledenvergadering op 8 april in Castricum in het Huis van Hilde gehouden, bijgewoond door 68 leden, waarvan 66 met stemrecht. Na de opening door de voorzitter van de AWN, Tonnie van de Rijdt, introduceert Ruud Marcus, voorzitter van de afdeling Noord-Holland Noord, Anouk Veldman, de museum-manager van het Huis van Hilde. In haar welkomstwoord stelt zij er trots op te zijn dat het museum veel aan het publiek kan tonen van hetgeen (te) vaak (te) snel in rapporten en dozen verdwijnt.

Vervolgens was het tijd voor de ALV, waarin werd stilgestaan bij het overlijden van twee AWN-leden: mevrouw Jo Stoel en mevrouw Tromp.

In de vergadering waren de belangrijkste onderwerpen:

- een discussie over de niet goed verlopen aanmeldingsprocedure voor de ALV en de daardoor niet ontvangen vergaderstukken: de aanmeldingsprocedure zal worden geëvalueerd voor 2018.
- het verslag van de voorgaande (65e) ALV wordt zonder wijzigingen aangenomen.
- het jaarverslag van het bestuur en de bestuurlijke werkgroepen leiden niet tot commentaar.
- over het financiële beleid wordt gediscussieerd. Sommige leden vinden het gepresenteerde financiële overzicht onduidelijk en zijn tegen een contributieverhoging. De penningmeester licht toe dat het model was overgenomen van de vorige penningmeester en dat de contributieverhoging nodig is t.g.v. het eerder wegvallen van overheids-subsidie. Voorts wordt gevraagd naar de bestuurskosten, de kosten van Van Dinther, het functioneren van de kascontrole-commissie en een evt. discrepantie tussen het ledenaantal en de contributie-inkomsten. Deze vragen worden door de penningmeester beantwoord naar tevredenheid van het merendeel der leden.
- de op de Afgevaardigdendag 2016 voorlopig ingestelde kascontrole-commissie wordt geformaliseerd en verklaart het over 2016 gevoerde financiële beleid goed te keuren. Het bestuur wordt vervolgens door de vergadering gedéchargeerd voor het gevoerde beleid.
- het Beleidsplan 2017-2021 wordt door de voorzitter punt voor punt kort toegelicht.
- de begroting leidt wederom tot discussie, met name over de contributieverhoging, de kosten voor het samen met Matrijs uitgeven van de nieuwe bladen *Archeologie in Nederland* en het *AWN Magazine* en de positie van het AWN - Archeologiefonds. De contributieverhoging wordt aangenomen met 60 stemmen voor en 6 tegen; de begroting met 64 stemmen voor en 2 tegen.
- besloten wordt om jeugdleden en studenten t/m 27 jaar m.i.v. 2018 samen te nemen tot één groep jongerenleden en te trachten de geassocieerde leden over te halen om basislid te worden.
- zie 1.1 voor de verkiezing van de bestuursleden
- wegens de eerdere uitgebreide besprekingen komen de agendapunten 09 (Huishoudelijk Reglement) en 12 (AWN - Archeologiefonds) niet aan de orde en moet de uitreiking van vier bronzen legpenningen zeer beknopt worden gehouden. Ook de rondvraag moet i.v.m. de lunch worden uitgesteld tot na de lunch.
- voor de 67e ALV wordt een datum geprikt (7 april 2018), locatie Vlaardingen.

Tijdens de lunch daarna worden de ontvangers van de bronzen legpenningen zowel letterlijk als figuurlijk nog even in het zonnetje gezet. Corrie Lugtenburg (afd. 11), Irmel Dolman (afd. 11), Ton van Bommel (afd. 12) en Henk Rebel (afd. 12) voelen zich verguld met de hen toegekende eer, waarbij - naast de penning - ook een oorkonde en een bloemetje horen.

In de rondvaarg na de lunch kwamen o.a aan de orde: conflict-archeologie, nieuwe relatiegeschenken van PR&C, veldwerkpassen en de vernieuwde website.

Het middagprogramma was in drieën gesplitst: een rondleiding door het Huis van Hilde, een rondleiding door het Archeologisch Depot en een buitenwandeling over conflictarcheologie (zie de foto). Het bleek een gewaardeerde combinatie, die in verschillende volgordes door de aanwezigen werd doorlopen.

Voor een uitgebreide weergave van de 66e ALV zij verwezen naar het verslag daarvan.

1.5 Afgevaardigden dag 2017

In 2017 is de Afgevaardigden dag op 11 november wederom in Amersfoort gehouden, bijgewoond door 44 afgevaardigden, 11 bestuursleden en 4 externe genodigden: Jos Bazelmans, (RCE, gastheer), Bert de Jong (AWN - Archeologiefonds), Thomas Mons en Meinau Remmig (beiden NJBG).

Jos Bazelmans heet iedereen welkom, geeft een korte schets van zijn achtergrond, de status van Archis 3.0 en het belang van de AWN voor de archeologische wereld (in Nederland). Hij laat niet na om bij het naderend afscheid van Tonnie van de Rijdt als voorzitter van de AWN haar grote verdiensten op politiek-bestuursmatig vlak expliciet te benadrukken.

Na het dankwoord van Tonnie van de Rijdt vertelt Bert de Jong, bestuurslid van het AWN - Archeologiefonds kort iets over het fonds, de aanvraagprocedure en de nieuwe folder.

De dag bestaat verder uit twee delen: het ochtendprogramma omvat de organisatiestructuur van de AWN en in het middagprogramma komt de belangenbehartiging aan de orde.

Na een inleiding worden de aanwezigen in vier groepen verdeeld: leden van grote afdelingen, leden van middelgrote afdelingen, leden van kleine afdelingen en leden van landelijke werkgroepen (+NJBG).

Deze groepen discussiëren tot de lunch over voor- en nadelen van bestaande indelingen, levende wensen, suggesties voor verbetering, etc.

De ochtendsessie wordt afgesloten met een samenvatting per groep, waaruit als meest kenmerkende elementen naar voren komen:

- de organisatie is in de loop van de jaren organisch gegroeid tot wat het nu is, en dus acceptabel,
 - de omvang qua ledenaantal is niet bepalend voor de actieve inzet van een afdeling,
 - het beschikken over een bereikbare centrale werkplek werkt bevorderend voor de cohesie,
 - de samenwerking met vele lokale verenigingen loopt goed, maar de overkoepeling kan beter,
 - voor lokale verenigingen heeft de AWN nog te weinig meerwaarde om leden aan te trekken.
- Door het bestuur wordt toegezegd om verslag van de resultaten te doen en met een koers-voorstel naar de toekomst te komen.

In het middag-programma worden zes presentaties over belangenbehartiging gegeven. Daaraan voorafgaand vertelt Evert Westerhuis, vice-voorzitter van de Stichting Menno van Coehoorn (nieuw AWN-lid met contra-zijds donateurschap) iets over hun organisatie en wijze van belangenbehartiging. Vervolgens zijn er interessante presentaties van:

- afd. 23, AVPK (Winnie van Vegchel): de AVPK heeft 36 contactpersonen, die fungeren als ogen en oren, bestemmingsplannen volgen, informatie aanreiken, etc. op basis van een beleidsplan met belangenbehartiging als een van de speerpunten.
- afd. 05, Amsterdam e.o. (Paul Hoogers): belangenbehartiging is per gemeente anders. Met sommige is contact, met andere niet. Het hangt helemaal van de persoon af. Ook zelf is er te weinig mankracht.
- afd. 14, Vallei- en Eemland (Emile Eimermann): de belangenbehartiging wordt vorm gegeven door publiciteit te creëren rondom activiteiten. Als voorbeeld wordt een project in Nijkerk gebruikt. Ook via de facebook-groep Archeologie 3.0 wordt de publiciteit gezocht.
- afd. 13, Naerdincklant (Hetty Laverman): getracht wordt zoveel mogelijk samen te doen met andere organisaties (o.a. museum Hofland, Geopark) om de krachten te bundelen bij het organiseren van activiteiten op het vlak van educatie en kennisverspreiding en tevens bij het bewaken van ruimtelijke ontwikkelingen in de regio.
- afd. 31, LWAOW (Feiko Riemersma): de belangen van de onderwater-archeologie worden behartigd door het verzorgen van opleidingen en het uitbrengen van publicaties. Ook goede communicatie is van belang. Dit alles wordt uitgevoerd door diverse regionale werkgroepen, verspreid over het land.
- afd. 06, Rijnstreek (Pierre van Grinsven): een zorgvuldige uitvoering van de Erfgoedwet vormt de basis voor een goede belangenbehartiging, met name richting de gemeenten. Kenniscentra zouden de kern moeten vormen, van waaruit de stads- of regio-archeoloog zou moeten werken. Nu wordt nog te vaak zelfstandig geopereerd.

De presentaties worden afgesloten met een korte afronding door Paul van Wijk, de voorzitter van de landelijke werkgroep Belangenbehartiging.

Een korte rondvraag vormt vervolgens de aanloop naar de aansluitende borrel.

2 verslag van de landelijke werkgroepen

2.0 overzicht van de landelijke werkgroepen

Landelijke werkgroepen hebben voor- en nadelen. Een voordeel van een landelijke werkgroep is de bundeling van kennis en kunde over een bepaald onderwerp of thema over een groot geografisch gebied, preferabel heel Nederland. Een nadeel wordt gevormd door communicatie en samenzijn. Het eerste kan tegenwoordig goed worden ondervangen (internet), maar samenzijn blijft belangrijk: visuele interactie en snelle uitwisseling van gedachten en ideeën komen de kwaliteit en snelheid van planvorming en uitvoering ten goede.

Ondanks dat het samenzijn veelal tot een minimum beperkt moest blijven, hebben de landelijke werkgroepen ook in 2017 prima werk verricht; de ene werkgroep wellicht iets minder, de andere mogelijk wat meer. Ook de bezetting van de werkgroepen - *het blijft ook bij de AWN lastig om overal vrijwilligers voor te vinden* - heeft een goede inzet toch niet in de weg gestaan.

De AWN kende in 2017 de volgende landelijke werkgroepen:

- Jeugd en Erfgoededucatie,
- Belangenbehartiging,
- Public Relations & Communicatie,
- Deskundigheidsbevordering (was: Educatie Vrijwilligers),
- Bijzondere Projecten en
- LWAOW

Van elk van de werkgroepen volgt hierna een verslag van de plannen voor en activiteiten in 2017.

2.1 Jeugd en Erfgoededucatie

De werkgroep bestond in 2017 uit voorzitter Wim Schennink en de leden Emile Eimermann, Marja Pals, Thomas Mons en Liza Schoenmakers. De werkgroep werd en wordt bij tijd en wijle bijgestaan door Fred van den Beemt en Jan Coenraads.

De plannen voor 2017 omvatten:

- verschillende AWN-afdelingen voorzien van nieuw educatief archeologisch lesmateriaal.
- het begeleiden van HBO-studenten Cultuurcoördinatie van diverse Hogescholen in hun stagetraject; deze studenten ontwikkelen lesprojecten/pakketten archeologie en geschiedenis.
- het vernieuwen van de website "Archeologie op school".

Het laatstgenoemde doel kon helaas nog niet worden gerealiseerd, maar naar verwachting zal dat begin 2018 wel lukken.

Door de studenten werden verschillende projecten gerealiseerd, waaronder een Consumentenrapport Archeologielessen in het basis- en voortgezet onderwijs.

Een ander voorbeeld van studentenactiviteit was het ontwerpen van een Romeinse bijenstal bij Castellum Meinerswijk en een Romeinse Tuin in Arnhem.

Leden van de werkgroep gaven lessen aan en organiseerden excursies archeologie en geschiedenis voor scholen voor basis- en voortgezet onderwijs.

Met honderden leerlingen werden activiteiten uitgevoerd in of buiten schoolverband, zoals:

- een workshop Archeologie werd in een Circuitmodel aangeboden aan leerlingen van de Weekend-scholen Nederland, waaronder die van Arnhem en Amersfoort.
- een andere activiteit was die van het Stedelijk Gymnasium in Zutphen; zij maakten samen met de werkgroep en de stadsarcheoloog van Zutphen een programma voor de aankomende brugklassers. Daarnaast waren er enkele weken achtereen activiteiten voor leerlingen van de Buitenschoolse Opvang (BSO) in de gemeente Rheden.

Nieuw waren de historisch/archeologische wandelingen i.s.m. het IVN in Park Meinerswijk in Arnhem.

Voor 2018 zijn geen nieuwe doelen of ambities geformuleerd. Vooralsnog wordt op de ingeslagen weg doorgegaan.

2.2 Belangenbehartiging

De werkgroep Belangenbehartiging (BB) bestond begin 2017 uit: Paul van Wijk (voorzitter), Pierre van Grinsven, Henk Stuurman, Jan Boes en Willem Meulman. In november versterkte Emile Eimermann de gelederen.

In 2017 wilden we meer betrokkenheid bij het Groot Reuvensoverleg en als werkgroep voeling houden met wat er speelt in de afdelingen. Verder stond het creëren van aandacht voor belangenbehartiging bij de Afgevaardigdendag 2017 op de agenda en het via artikelen inlichten van AWN-leden over het wel en wee van BB. Ook het zoeken naar nieuwe werkgroepleden en het updaten van onze plek op de landelijke website zagen we als belangrijke onderwerpen.

Tot slot wilden we meer feeling houden met andere belangenbehartigers buiten de werkgroep

Aan het eind van 2017 kon tevreden worden geconstateerd dat de doelen grotendeels waren gehaald. Slechts de update van de website moest naar 2018 worden verschoven.

Naast het meedenken bij vragen uit de afdelingen werd o.a. gewerkt aan een protocol "deselectie grond". Het belangrijkste doel, het organiseren van aandacht voor BB in samenwerking met het bestuur, werd vorm gegeven via het middagprogramma van de Afgevaardigdendag 2017. Dit programma stond in het teken van de stand van zaken rondom belangenbehartiging. Er werd concreet informatie uitgewisseld, waarmee de beoogde doelgroep (contactpersonen en besturen) bereikt en bediend werd.

NB: zie ook het verslag van de Afgevaardigdendag in 1.4

Het voornemen voor 2018 is om de ingezette koers aan te houden en actief te participeren in het beleids-initiatief "Erfgoed telt". Ook zal verder worden gezocht naar uitbreiding van de werkgroep BB, met name t.b.v. de website en op juridisch vlak.

2.3 Public Relations & Communicatie

Bij aanvang van het jaar bestond de werkgroep PR&C uit Paul Flos (voorzitter), Gerti de Koeijer, Matthijs Poelmans en Jeroen Hoekstra. De werkgroep is in 2017 op zoek gegaan naar een extra lid, mede om de stand te bemensen bij wervingsactiviteiten. Dit heeft geresulteerd in de persoon van Ad Brand, die ook de voorzitter vertegenwoordigt in DB- en HB-vergaderingen (bij afwezigheid van de voorzitter).

Bij tijd en wijle werd de werkgroep met raad en daad bijgestaan door twee "part-timers", Isabelle van der Velde en Henk Hegeman.

Voor 2017 werden de volgende ambities geformuleerd:

- de nieuwe site draaiend krijgen op de nieuwe hosting,
- specifieke ondersteuning voor de nieuwe verenigingsbladen (*Archeologie in Nederland* en het *AWN Magazine*) via de website,
- afronden van het mediaplan,
- aanschaf van nieuwe goodies,
- uitbreiden van de werkgroep met minimaal één persoon en
- het samenstellen van een vast PR-team dat de landelijke PR-stand kan bemannen.

Begin 2017 werd de nieuwe landelijke site geïnstalleerd op een nieuwe hosting, snellere databases en met betere back-up-mogelijkheden. Zeker de eerste helft van 2017 was het noodzakelijk om wekelijks aanpassingen aan de site uit te voeren, maar na de zomer draaide deze probleemloos. Tegelijk werd alle afdelingen aangeboden om over te gaan op eenzelfde website-structuur (aangeboden door de werkgroep PR&C) en om ook de afdelings-site te hosten onder de landelijke site. Niet alle afdelingen hebben van dit aanbod gebruik gemaakt.

Met de lancering van het blad *Archeologie in Nederland* en het *AWN Magazine* werd op de site ook ruimte gemaakt om de inhoud van beide bladen te publiceren. Tot op heden zijn alleen de voorkanten (met inhoudsopgave) gepubliceerd.

Nu de website technisch goed draait, is het zaak om meer naar de inhoud te kijken. Deze is soms verouderd en moet worden aangepast. In 2018 zal een duidelijke lijst met verantwoordelijken voor de inhoud van bepaalde delen van de site moeten worden opgesteld.

Het nieuwe mediaplan werd eind 2017 afgerond en zal in 2018 een correctieronde bij mensen buiten de werkgroep ondergaan. Het plan voorziet niet alleen in een uitleg van de verantwoordelijkheden binnen het media-domein en het beheer van de website, maar geeft ook duidelijk weer hoe afdelingen hun website kunnen opzetten.

De landelijke stand met alle bijbehorende materialen en promotie-artikelen heeft in 2017 in Rhenen een vaste centrale plek in Nederland gevonden. De werkgroep blijft verantwoordelijk voor de levering van het PR-materiaal. Diverse extra spullen werden hiervoor aangekocht.

Landelijk wervingsactiviteiten hebben nagenoeg niet plaatsgevonden, vooral door tijdgebrek. Met uitzondering van Ad Brand hebben alle leden een baan of eigen bedrijf naast het vrijwilligerswerk voor de AWN. Dat maakt dat activiteiten een laag tempo hebben en we niet al te ambitieus kunnen zijn.

Voor 2018 zijn de ambities:

- het bestendigen van de website en daarnaast Facebook actiever inzetten als AWN-uiting.
- het ondersteunen van de afdelingen met het overgaan naar het format van de landelijke site.
- de lancering van een nieuwe wervingsfolder.
- het verbeteren van de mogelijkheden van de site om *Archeologie in Nederland* en het *AWN Magazine* zichtbaar te maken, inclusief het aankoppelen van een archief m.b.t. Westerheems.
- het vernieuwen/opfrissen van de landelijke stand
- het uitgeven van het mediaplan.

Hiervoor is o.a. het commitment van de afdelingen nodig en creativiteit m.b.t. de ledenwerving. Ook uitbreiding van het netwerk, zoals naar musea toe, is essentieel.

2.4 Deskundigheidsbevordering

De werkgroep bestond geheel 2017 uit Channa Cohen Stuart, Kees Daleboudt (voorzitter), Claudia Vandepoel, Haro van Galen, Hans Bruggeman en Ruud Raats.

We begonnen 2017 met de volgende insteek:

- leden van de AWN en geïnteresseerden kennis laten opdoen m.b.t. archeologisch onderzoek,
- lezingen, cursussen en workshops aanbieden,
- inspelen op de actualiteit en deelnemers kansen bieden hun kennis en inzicht te vergroten,
- verder samenwerken met professionals en
- de discussie stimuleren, waar nodig, met het oog op kennisoverdracht en kennisvermeerdering.

Waar mogelijk en nuttig werden deze insteekpunten uiteraard gecombineerd. Dit leidde tot uitvoering van de volgende activiteiten:

- op dinsdag 24 januari 2017 gaf Yannick R. Henk een lezing over opgravingen in Armenië.
- op vrijdag 10 februari 2017 werd onder leiding van prof. dr. George Maat in het Botanisch Lab van de faculteit Archeologie in Leiden een studiemiddag over menselijk botmateriaal georganiseerd. Hij gaf een zeer interessante lezing over het graf van de Nassau's in de Grote Kerk te Breda. Daarnaast werden in het Bio-lab verschillende casussen bekeken en hebben we een rondleiding langs het Osteo-laboratorium gehad. Er waren 28 deelnemers.
- op vrijdag 31 maart 2017 hebben we i.s.m. Channa Cohen Stuart en het ADC/BAAC een studiedag over moderne meet-technieken georganiseerd bij de opgraving in Medel. Na een uitleg over de opgraving en de bijzonderheden hebben we in het veld met de groep de technieken uitgeprobeerd. Er waren 17 deelnemers.
- in de week van 4 t/m 8 september 2017 heeft er in Haps een Veldwerk cursus plaatsgevonden o.l.v. Channa Cohen Stuart i.s.m. Econsultancy BV. Er waren in totaal 14 deelnemers uit het hele land.

Helaas konden vanaf de maand mei de andere geplande activiteiten niet meer doorgaan wegens ziekte van een aantal van onze werkgroepleden. De meeste van die activiteiten zijn naar 2018 verplaatst.

De activiteiten worden niet alleen door onszelf beoordeeld, maar vooral door de deelnemers. Hierin hadden we in 2017 wisselende resultaten. Zo werd de activiteit op de faculteit in Leiden zeer gewaardeerd, maar voldeed de studiedag Moderne Meettechnieken niet helemaal aan de verwachtingen, omdat ter plaatse bleek dat de uitvoerende archeologen er een ander idee bij hadden dan was aangevraagd. Hiervan hebben we geleerd!

Onze passie voor het opdoen en delen van kennis is gelijk gebleven – of gegroeid dankzij de onverwachte rustpauze.

Voor 2018 hebben we vrij concreet de volgende plannen (wel onder voorbehoud):

- aanbieden van een veldwerk cursus bij de opgraving Katwijk-Zanderij (mei-juni 2018),
- aanbieden van een veiligheidstraining, ook bij de opgraving van Katwijk-Zanderij (mei-juni 2018),
- starten met een pilot weekeind-cursus over landschapsontwikkeling in de regio Utrecht (oktober 2018),
- een dagcursus tekenen van vondsten,
- een basiscursus aardewerk – met verdieping – en workshops in Rotterdam (september 2018),
- een dag voor niet-destructief onderzoek nabij Slot Loevesteijn (begin zomer 2018),
- een weekeinde bouwhistorie in Maastricht (najaar 2018).

Voor ons zijn in 2018 de volgende zaken van groot belang:

- 1) dat de naam, die wij als werkgroep zelf voeren, ook landelijk wordt gevoerd: AWN-Deskundigheidsbevordering (in dit jaarverslag reeds aangebracht),
- 2) een eigen plek op de website voor Deskundigheidsbevordering,
- 3) een budget voor alle activiteiten, en
- 4) dat in 2018 ALLE leden van het HB en DB één keer aanwezig zijn geweest bij een activiteit!

2.5 Bijzondere Projecten

Een ook in 2017 doorlopend project was het onderzoek naar de Brittenburg, waarbij met name ook het VLIZ (Vlaams Instituut voor de Zee) betrokken is. Hierbij wordt aan de financiering bijgedragen door de provincie Zuid-Holland en de afdeling Rijnstreek van de AWN (50% inbreng van de vrijwilligers). Als er nog resten van de Brittenburg in zee liggen, bevinden die zich waarschijnlijk onder een laag suppletiezand. Op deze site zal de nieuwe techniek van de multi-transducer parameterische echosounder SES Quattro worden toegepast om naar mogelijke resten op zoek te gaan. Hiermee zal ook naar andere archeologische en geofysische informatie worden gezocht.

In juli 2017 zou worden gestart met fase 1, bestaande uit twee delen:

- via 2D onderzoek meer informatie verzamelen over het verloop van de zuidelijke oever van de oude monding van de Rijn zeewaarts, gevolgd door
- een 3D-test om te verifiëren dat deze techniek hier goede resultaten kan opleveren.

Fase 2 was gepland in augustus 2017, waar via 3D-onderzoek naar concrete sporen van de Brittenburg gezocht zou worden.

Door een combinatie van waterbewegingen en slechte weersomstandigheden, alsook door druk bezette agenda's van betrokkenen en de benodigde maritieme facilitatie van o.a. de boot, was inplanning in 2017 helaas nog niet mogelijk. Wel zagen enkele publicaties van de AWN het licht.

Een tweede speerpunt van de werkgroep was het onderwerp "conflict-archeologie". Een grootschalig aangepakte studiedag rondom het Nationaal Militair Museum op het voormalige Vliegveld Soesterberg kon helaas geen doorgang vinden vanwege te weinig aanmeldingen.

Een uitgebreid programma met in de ochtend lezingen, een verzorgde lunch en in de middag, naast een begeleid bezoek aan het Militair Museum, ook mogelijkheden van excursies naar o.a. de "Koude Oorlog Bunker" op het voormalige militaire terrein. Dit zou verzorgd worden door de Stichting Menno van Coehoorn, in Nederland de organisatie die onder andere de belangen van het erfgoed van de grote vestingbouwer Menno van Coehoorn behartigt.

Wel kwamen uit de samenwerking met deze Stichting nieuwe initiatieven voort. Op de laatste contactendag van de Stichting op 4 november 2017 heeft Henk Hegeman een presentatie gehouden over de AWN en daar de kansen voor samenwerking toegelicht. Het is de bedoeling dat er, naast hun zorg voor het gebouwde militaire erfgoed boven de grond, meer aandacht komt voor het bodemarchief rondom de verdedigingswerken. Deze bij de Stichting MvC ontbrekende kennis kan uitstekend door de AWN worden geleverd. Voor 2018 wordt een verdere constructieve samenwerking verwacht. Daarnaast is op basis van een evaluatie-notitie naar aanleiding van de niet doorgegangene studiedag tot een verbreding van de insteek bij conflict-archeologie besloten.

In het kader van 'cold case'-archeologie werd in 2017 een project geïnitieerd om de vondsten van de Kasteelruïne van Valkenburg (L) te onderzoeken. Binnen deze pilot zullen vondsten van enkele decennia uitgewerkt worden. Vanwege hun drukke loopbaan zijn o.a. Hans Janssen en Tom Bauer, grote namen in de archeologie, hier nooit aan toegekomen. Hierdoor lagen er van de laatste 50 jaar zo'n 20.000 artefacten op diverse plaatsen opgeslagen, gelukkig goed bewaard en gearchiveerd, maar niet verder onderzocht en uitgewerkt.

Omdat de AWN geen werkruimte in Limburg heeft, is gekozen voor onze afdeling Kempen en Peelland om de uitwerking op te pakken en wel vanuit "Het Groot Tuighuis" te 's Hertogenbosch. Henk Hegeman is de projectleider en de coördinator uitvoering is Peter Seinen met hulp van anderen uit AWN afd. 23. Naast de genoemde twee veldwerkers van het eerste uur, inmiddels beiden op leeftijd maar wel bij het project betrokken, wordt aan deze 'cold case'-pilot deelgenomen door de kastelenspecialist van de RCE, de Stichting Beheer Kasteel Valkenburg en studenten.

Op 24 januari 2018 zal vervolgd worden met een klankbordgroep-bijeenkomst.

Voorts omvatten de activiteiten in 2017:

- het zoeken van samenwerking met het IVN in de regio Rijnstreek verliep na een positieve insteek toch moeizaam.
- het meewerken aan het onderzoek naar de Schans Lammen. Het benodigde budget van ca. € 20.000 voor het archeologisch onderzoek werd via crowdfunding bijeengebracht, zodat vóór de aanleg van de Rijnlandroute dit onderzoek voldoende kan worden uitgevoerd.

Daarnaast werd door de werkgroep tijd en aandacht besteed aan samenwerkingsverbanden in Zuid-Holland, lezingen, PR, krantenartikelen, belangenbehartiging. Dit laatste blijkt en blijft een proces van vallen en opstaan. Met Alphen aan den Rijn loopt het weer redelijk; in de Bollenstreek wordt gewerkt aan een intergemeentelijke archeologische werkgroep.

Leiden in de tijd van het Leids Ontzet

De werkgroepleden in 2017 waren Fred van den Beemt, Jeroen Bolhuis, William ten Brink, Channa Cohen Stuart, Henk Hegeman (voorzitter) en Jobbe Wijnen.

2.6 LWAOW

De Landelijke Werkgroep Archeologie Onder Water had geheel 2017 dezelfde samenstelling: Jan Venema (voorzitter), Albert Zandstra, Feiko Riemersma, Willem de Rhoter en Liselore An Muis, met Rob Oosting en Johan Opdebeek (beiden RCE) in een adviserende rol.

Het jaar 2017 werd ingegaan met:

- 1) de toezegging aan de leden om de vervanging van het losbladig cursusboek af te ronden.
- 2) het voornemen om tezamen met STIMON een brief aan de minister van OCW te doen toekomen inzake een uitzonderingssituatie m.b.t. het opgravingverbod uit de Erfgoedwet bij onderwaterprojecten (bv. bij de identificatie van wrakken).
- 3) het voorbereiden van bijeenkomsten over kennisbevordering, gericht op maritieme archeologie.
- 4) het voornemen om samen met diverse participanten (6) de minister van SZW te verzoeken om versoepeling van de ARBO-regels bij het samenwerken van sportduikers en professionele duikers.
- 5) de hoop om betrokken te worden bij activiteiten rond het VOC-schip "De Rooswijk".

De voornemens konden grotendeels gerealiseerd worden:

- 1) de vervanging van de losbladige exemplaren van het cursusboek werd afgerond. Het boek werd met ingang van 2017 ingezet bij de jaarlijks te organiseren Basiscursus Maritieme Archeologie en werd bijzonder gewaardeerd.
- 2) de brief werd in februari 2017 aan de minister van OCW aangeboden. Naar aanleiding daarvan heeft op 11 september 2017 een constructief overleg met vertegenwoordigers van OCW plaatsgevonden. Op 25 november werd een mededeling van OCW ontvangen dat er in 2018 een concept-voorstel voor een AMvB mag worden verwacht.
- 3) voor kennisbevordering werden voor 2018 de volgende plandatum vastgesteld:
 - 24 februari 2018: fotogrammetrie onder water;
 - 21 april 2018: scheepshout herkennen, documenteren en behandelen
 - 21 april 2018: van veldwerk tot rapportage.
- 4) de ARBO-brief aan de minister van SZW werd in concept afgerond en ter ondertekening aan alle participanten voorgelegd. Dit krijgt in 2018 een vervolg.
- 5) De RCE en de NAS boden aan amateurduikers de mogelijkheid op het wrak van het VOC-schip "De Rooswijk" te duiken, dat in januari 1740 voor de Engelse kust bij Ramsgate is vergaan. Voor de negen Nederlandse duikers waren zes dagen gepland om op het wrak te duiken. Na een algemene briefing over de Rooswijk en de stand van het onderzoek kregen de duikers een opdracht mee om een bepaald deel van het wrak te verkennen, zodat gegevens daarvan na de duik aan de overige gegevens zouden kunnen worden toegevoegd. Tijdens de duik hadden de groepen zowel het weer boven water als het zicht onder water mee en kon de opdracht goed uitgevoerd worden. Naast de mogelijkheid om aan dit project mee te werken kregen de deelnemers ook de gelegenheid om het proces van onderzoek en behandeling van artefacten te bekijken. Alle deelnemers zijn het er over eens dat dit project een mooi voorbeeld was, waarbij amateurduikers een bijdrage hebben kunnen leveren aan de maritieme archeologie bij de samenwerking met professionals

Eind 2017 werden de doelen voor 2018 geformuleerd:

- het afronden van de handleiding "Scheepshout herkennen, documenteren en behandelen".
- het openen van de mogelijkheid tot het certificeren van vrijwilligers in de maritieme archeologie voor NAS 3.
- het voorbereiden van de kennisbevordering voor het tekenen van scheepskanonnen.
- het bij gemeente-archeologen introduceren van samenwerkingsmogelijkheden met de LWAOW.
- het ondernemen van diverse kleine acties om activiteiten van de LWAOW te promoten.

Het aantal leden van de LWAOW groeide in 2017 met maar liefst 63 naar 173.

3. de jaarrekening

Resultaat 2017

Het jaar 2017 sluit met een nadelig resultaat van € 11.626 (2016: € 26.425 nadelig). Het verlies valt (ook ten opzichte van de begroting 2017) mee door meevallers in de baten- en de lastensfeer en een enkele (beperkte) tegenvaller als gevolg van lage rentebaten en hogere kosten voor Bureau AWN en PR en Communicatie.

Resultaat 2017 ten opzichte van 2016 en de begroting 2017

Een samenvatting ten opzichte van 2017 van alle verschillen met het resultaat 2016 en de begroting 2017 is weergegeven in onderstaand overzicht.

Alle bedragen in euro's, afgerond op € 100	Resultaat 2016	Begroting 2017
Resultaat 2016 resp. Begroting 2017	(26.400)	(20.000)
Contributies	2.600	(1.000)
Deelnameregelden en Verkoop publicaties/CD's	200	(1.900)
Projectsubsidies	33.700	56.600
Giften	1.800	2.800
Bureau AWN (secretariaat en ledenadministratie)/ Administratiekosten	(2.800)	(2.800)
Bestuur	4.100	400
Bureaucosten, drukwerk, bankkosten en porti	500	200
Contributies/abbonementen en verzekeringen	600	700
Kosten jaarvergadering, jaaroverzicht en afgevaardigdendag	1.600	300
Afdelingen	(300)	100
Kosten PR, website en legpenningen	(2.400)	(2.200)
Graafkampen	700	700
Deskundigheidsbevordering	(700)	3.300
Kosten projecten	(28.400)	(53.700)
Archeologie in Nederland/AWN Magazine (incl. redactie), voorheen Westerheem	4.500	7.300
Rentebaten	(900)	(2.400)
Resultaat 2017 (negatief)	(11.600)	(11.600)

Toelichting

De opbrengsten uit contributies (in 2017 zijn de contributiebedragen nog niet verhoogd) zijn in 2017 € 2.600 hoger dan in 2016 door de toename van het aantal leden en de extra bijdrage ontvangen van de 24 leden van de Club van 100.

Projectsubsidies bestaan uit een bijdrage van het VSB-fonds (€ 50.000 voor de ontwikkeling van ArcheoHotspots - 2^e fase; 2016: € 20.000) en een bijdrage (€ 6.600; 2016: € 3.000) voor de organisatie van de Nationale Archeologie Dagen. Tegenover deze extra baten staan ook extra lasten; zie hierna. Ook in 2017 heeft de AWN weer (meer) giften ontvangen.

De kosten samenhangende met het opstellen en afronden in 2018 van de financiële administratie over 2017 zijn voor het eerst in het desbetreffende boekjaar verantwoord en hebben geleid tot de overschrijding van de kostenpost Bureau AWN met € 2.800.

De bestuurskosten over 2017 zijn ongeveer uitgekomen op het hiervoor in de afgelopen jaren begrote bedrag, fors lager dan de over 2016 verantwoorde bedragen. Dat jaar kende hoge bestuurskosten door het grote aantal activiteiten en onderwerpen die speelden, waaronder de consultatie van alle afdelingen over het beleidsplan 2017-2021.

Vanwege het 65-jarig bestaan van de AWN werd de jaarvergadering 2016 wat "aangekleed". Dat deed toen de kosten toenemen. In 2017 vielen de kosten van de jaarvergadering op haar beurt zelfs ook lager uit dan gebruikelijk door de generositeit waarmee het Huis van Hilde in Castricum haar deuren voor ons opende.

Onder de post Kosten PR zijn in 2017 de (extra) kosten verantwoord voor promotiematerialen, waaronder pennen, notitieblokjes, tassen met opdruk, ballonnen, mikadosets en reisbestekjes. Daarnaast vinden we hier de kosten terug voor de aanwezigheid van de AWN-delegatie op de Reuvensdagen alsmede de kosten voor extra exemplaren (bovenop de normale oplage) van ons nieuwe tijdschrift, die wij hebben laten maken voor promotiedoeleinden.

Deze extra kosten en de overige inspanningen op het gebied van de PR en Communicatie hebben ons ledenaantal doen stijgen. Een deel van de in 2017 aangeschafte promotiematerialen zullen ook nog in 2018 worden gebruikt.

De kosten besteedt aan deskundigheidsbevordering vallen ten opzichte van de begroting ook dit jaar lager uit door de tijdelijke dip in het aantal activiteiten, dat door de werkgroep kon worden georganiseerd. Kosten voor de productie van het zogenaamde "circuitmodel", dat aan afdelingen ter beschikking is gesteld vanuit de werkgroep jeugd- en erfgoededucatie deden de kosten ten opzichte van 2016 toenemen.

De kosten projecten bestaan uit € 50.000 inzake de ontwikkeling van ArcheoHotSpots - 2^e fase en onze kosten voor de Nationale Archeologiedagen, waaronder uitbetaalde vergoedingen voor organisatiekosten aan afdelingen en de inzet in uren van een landelijk coördinator.

In 2017 verschenen voor het eerst *Archeologie in Nederland* en het *AWN Magazine*; de volwaardige opvolgers van Westerheem. In totaal verschenen er 5 nummers met in totaal 400 pagina's artikelen, tegenover 370 pagina's in 2016. De kostenbesparing is o.a. het gevolg van het terugbrengen van de verschijningsfrequentie (van 6 naar 5 nummers per jaar) en de voordelen uit de samenwerking met onze mede-uitgever Matrijs, waardoor ook de kosten redactie afnamen.

De rentebaten staan steeds verder onder druk als gevolg van dalende rentevergoedingen. Deze zijn momenteel zelfs vrijwel nul.

Vanaf 2014 ontvangt de AWN geen rijkssubsidie meer. De AWN heeft de nodige tijd uitgetrokken om zich financieel te heroriënteren op de toekomst. Hiervoor had zij de beschikking over voldoende eigen middelen. Het verlies, gerapporteerd over 2017, valt binnen de begroting en komt dus niet als een verrassing. Er zijn overigens inmiddels maatregelen getroffen, waarmee onze exploitatie in 2018 en alle jaren daarna, naar verwachting, weer een overschot zal laten zien. De vereniging is daarmee in essentie financieel zeer gezond. Zie ook verder onder "Begroting AWN voor het jaar 2019".

Toelichting

Algemeen.

De vereniging is opgericht op 6 september 1951 oorspronkelijk onder de naam Archeologische Werkgemeenschap voor Westelijk Nederland.

Op 5 oktober 2011 werd de vereniging voortgezet onder de huidige naam.

De vereniging is aangegaan voor onbepaalde tijd en stelt zich ten doel het beschermen en behouden van het archeologisch erfgoed van Nederland en het bevorderen en beoefenen van de archeologie en haar hulpwetenschappen.

Deze jaarrekening is nog opgesteld rekening houdend met de bepalingen van het "Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2009 - 2012" omdat de vereniging tot en met 2012 een instellingssubsidie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (via het Fonds voor Cultuurparticipatie) ontving. Dit format is goed bruikbaar gebleken en dus gehandhaafd.

De AWN bestaat uit een landelijke organisatie en kent daarnaast een groot aantal afdelingen. Deze afdelingen hebben soms zelf een rechtspersoonlijkheid; in andere gevallen zijn afdelingen beter te kenschetsen als lokale werkgroepen, die haar werkzaamheden uitoefenen onder de paraplu van de landelijke organisatie.

De bezittingen en schulden van AWN-afdelingen maken geen onderdeel uit van deze balans.

De AWN inclusief al haar afdelingen heeft dan ook een groter eigen vermogen dan bijgaand gepresenteerd. De baten en lasten van de afdelingen maken eveneens geen onderdeel uit van bijgaande exploitatierekening.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemene reserve

Deze post is het samenstel van de exploitatiesaldi uit het verleden.

Bestemmingsfonds kampen

Dit betreft een uit de nalatenschap van mevrouw J.E. Noordenbos verkregen legaat.

Door erflaatster is dit deel bestemd ten behoeve van de graafkampen van de AWN.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve afdelingen is in het verleden gevormd voor de financiering van activiteiten van afdelingen, waarbij de doelstelling gericht is op ledenwerving. Door het bestuur werd jaarlijks bepaald welke uitgaven/kosten ten behoeve van afdelingen ten laste van deze reserve konden komen.

De hoogte van de reserve was maximaal gelijk aan de betaalde retributies over het laatste boekjaar. De reserve is in 2017 samengevoegd met de algemene reserve.

Voorzieningen

Door de algemene ledenvergadering is besloten om met ingang van het boekjaar 2001 een voorziening te treffen ten behoeve van lustrumvieringen van de vereniging en haar afdelingen. Het laatste AWN-jubileum is gevierd in 2011. De kosten bedroegen toen € 10.686. Dat bedrag is inmiddels voorzien. In 2017 is aan de voorziening dan ook € nihil toegevoegd.

Voor zover niet specifiek anders vermeld, worden de (overige) activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. De resterende looptijd van de schulden is minder dan één jaar

De baten en lasten worden verwerkt in het jaar waaraan zij toe te rekenen zijn.

De AWN heeft geen personeel in dienst. Bestuurders ontvangen geen beloning.

<u>Balans per 31 december</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
<u>Activa:</u>	€	€
<u>Vlottende activa:</u>		
<u>Vorraden</u>	<u>P.M.</u>	<u>P.M.</u>
<u>Vorderingen:</u>		
Debiteuren	225	3.325
Overlopende activa	<u>365</u>	<u>622</u>
	<u>590</u>	<u>3.947</u>
<u>Liquide middelen</u>	<u>42.483</u>	<u>46.815</u>
<u>Totaal activa</u>	<u>43.073</u>	<u>50.762</u>
<u>Passiva:</u>		
<u>Eigen vermogen:</u>		
Algemene reserve	6.584	636
Bestemmingsfonds kampen	2.074	2.494
Bestemmingsreserve afdelingen	<u>-</u>	<u>17.154</u>
	<u>8.658</u>	<u>20.284</u>
Voorzieningen	<u>13.314</u>	<u>13.314</u>
Crediteuren	17.226	13.235
Overlopende passiva	<u>3.875</u>	<u>3.929</u>
	<u>21.101</u>	<u>17.164</u>
<u>Totaal passiva</u>	<u>43.073</u>	<u>50.762</u>

<u>Exploitatier rekening</u>	<u>2017</u>	<u>2017</u> <u>Begroot</u>	<u>2016</u>
<u>Baten:</u>	€	€	€
Opbrengsten	91.132	94.000	88.253
Projectsubsidies	56.660	-	23.000
Giften	<u>3.790</u>	<u>1.000</u>	<u>2.010</u>
<u>Som der baten</u>	<u>151.582</u>	<u>95.000</u>	<u>113.263</u>
<u>Lasten:</u>			
<u>Beheerlasten:</u>			
Bureau AWN (secretariaat en ledenadministratie)	24.300	21.500	21.500
Materiële lasten	<u>17.000</u>	<u>19.700</u>	<u>23.544</u>
Totaal beheerlasten	<u>41.300</u>	<u>41.200</u>	<u>45.044</u>
<u>Activiteitenlasten:</u>			
Materiële lasten	32.810	29.500	30.449
Deskundigheidsbevordering	<u>89.213</u>	<u>46.800</u>	<u>65.207</u>
Totaal activiteitenlasten	<u>122.023</u>	<u>76.300</u>	<u>95.656</u>
<u>Som der lasten</u>	<u>163.323</u>	<u>117.500</u>	<u>140.700</u>
<u>Exploitatieresultaat</u>	(11.741)	(22.500)	(27.437)
Saldo rentebaten en -lasten	<u>115</u>	<u>2.500</u>	<u>1.012</u>
Per saldo rentebaten	<u>115</u>	<u>2.500</u>	<u>1.012</u>
<u>Resultaat</u>	<u>(11.626)</u>	<u>(20.000)</u>	<u>(26.425)</u>
Verdeling resultaat boekjaar:			
- Algemene reserve	(11.206)		(25.644)
- Bestemmingsfonds kampen	<u>(420)</u>		<u>(781)</u>
	<u>(11.626)</u>		<u>(26.425)</u>

<u>Toelichting balans</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
<u>Voorraden</u>		
Aan de voorraad cd's en boeken wordt geen waarde meer toegekend.		
Oude voorraden worden ingezet voor publiciteitsdoeleinden bij ledenwerving.		
<u>Liquide middelen</u>		
ING, Betaalrekening	309	85
ING, Contributierekening	174	230
ING, (Kwartaal)sparrekening	<u>42.000</u>	<u>46.500</u>
	<u>42.483</u>	<u>46.815</u>
Alle bedragen zijn in overeenstemming met de saldo-opgaves einde boekjaar.		
<u>Algemene reserve</u>		
Saldo per 1 januari	636	474.926
Legaat dhr P.J. Roda	-	(448.646)
Bestemmingsreserve afdelingen	17.154	-
Af: resultaat boekjaar	<u>(11.193)</u>	<u>(25.644)</u>
Saldo per 31 december	<u>6.597</u>	<u>636</u>
<u>Bestemmingsfonds kampen</u>		
Saldo per 1 januari	2.494	3.275
Af: verdeling resultaat boekjaar	<u>(420)</u>	<u>(781)</u>
Saldo per 31 december	<u>2.074</u>	<u>2.494</u>
<u>Bestemmingsreserve afdelingen</u>		
Saldo per 1 januari	17.154	17.154
Bij: dotatie boekjaar	-	-
Naar algemene reserve	<u>(17.154)</u>	<u>-</u>
Saldo per 31 december	<u>-</u>	<u>17.154</u>
<u>Voorzieningen:</u>		
<u>Lustrumvoorziening</u>		
Saldo per 1 januari	13.314	13.314
Bij: dotatie boekjaar	-	-
Kosten jubilea	<u>-</u>	<u>-</u>
Saldo per 31 december	<u>13.314</u>	<u>13.314</u>

<u>Toelichting exploitatierekening</u>	<u>2017</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
		<u>Begroot</u>	
<u>Baten:</u>	€	€	€
<u>Opbrengsten:</u>			
Contributies	89.054	90.000	86.442
Graafkampen	-	-	-
Educatie/themadagen	1.010	3.000	575
Verkoop publicaties en CD's	211	250	466
Jaarvergadering	857	750	770
Advertenties	-	-	-
	<u>91.132</u>	<u>94.000</u>	<u>88.253</u>
<u>Lasten:</u>			
<u>Materiële lasten - beheer:</u>			
Bestuur	7.569	8.000	11.653
Administratiekosten	2.500	2.500	2.500
Bank- en portokosten	2.929	2.000	2.765
Drukwerk en kantoorbenodigdheden	816	1.000	1.239
Kosten jaaroverzicht	630	2.000	1.954
Contributies en abonnementen	45	1.000	1.299
Verzekeringen en veiligheid	2.373	2.200	1.692
Posters, folders etc.	138	1.000	442
	<u>17.000</u>	<u>19.700</u>	<u>23.544</u>
<u>Materiële lasten - activiteiten:</u>			
Jaarvergadering	1.941	1.500	2.374
AWN Magazine/Verenigingsnieuws	3.500	3.500	3.500
Afgevaardigdendag(en)	1.745	1.000	1.619
Dotatie voorziening lustrum	-	-	-
Dotatie voorziening afdelingen	-	-	-
Afdelingen	18.400	18.500	18.078
Public Relations	6.816	4.500	4.714
Website	322	500	128
Legpenningen	86	-	36
	<u>32.810</u>	<u>29.500</u>	<u>30.449</u>
<u>Deskundigheidsbevordering:</u>			
Graafkampen	469	1.200	1.125
Educatie/themadagen/werkgroepen	3.322	6.600	2.610
Kosten projecten	53.678	-	25.238
Archeologie in Nederland/AWN Magazine (voorheen Westerheem) incl. porti	31.000	36.000	33.586
Kosten redactie	744	3.000	2.648
	<u>89.213</u>	<u>46.800</u>	<u>65.207</u>

BIJLAGEN

bijlage B1 afdelingen van de AWN

De afdelingen:

Afdeling 01 - Noord-Nederland

Afdeling 02 - Archeologie Land en Water

Noord-Holland Noord

Afdeling 03 - Zaanstreek-Waterland en omstreken

Afdeling 04 - Kennemerland

Afdeling 05 - Amsterdam en omstreken

Afdeling 06 - Rijnstreek

Afdeling 07 - Den Haag en omstreken

Afdeling 08 - Helinium

Afdeling 09 - Noord-Holland Noord

Afdeling 10 - Zeeland

Afdeling 11 - Lek- en Merwestreek

Afdeling 12 - Utrecht en omstreken

Afdeling 13 - Naerdincklant Archeologie tussen Eem en Vechtstreek

Afdeling 14 - Vallei- en Eemland

Afdeling 15 - West- en Midden-Betuwe en Bommelerwaard

Afdeling 16 - Nijmegen en omstreken

Afdeling 17 - Zuid-Veluwe en Oost-Gelderland

Afdeling 18 - Zuid-Salland, IJsselstreek en Oost-Veluwezoom

Afdeling 19 - Twente

Afdeling 20 - IJsseldelta en Vechtstreek

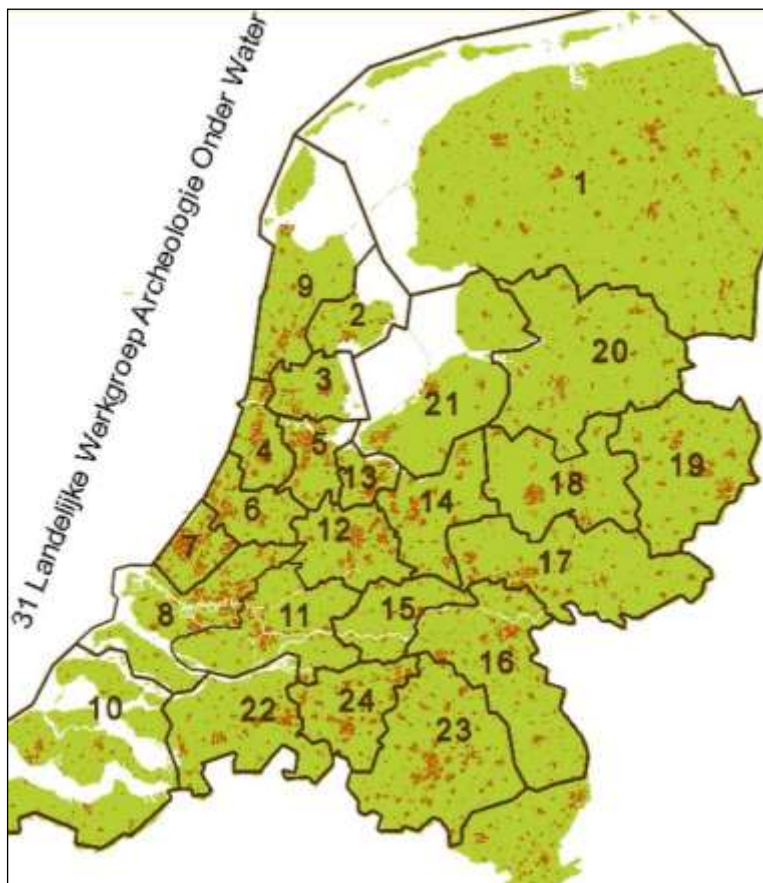
Afdeling 21 - Flevoland

Afdeling 22 - West-Brabant, *opgenomen in afdeling 10*

Afdeling 23 - Archeologische Vereniging Kempen en Peelland

Afdeling 24 - Midden-Brabant, *opgenomen in afdeling 23*

Afdeling 31 - LWAOW

*globale indeling van Nederland in AWN-afdelingen
(deze indeling is niet meer helemaal actueel)*

De secretariaten van de afdelingen staan in bijlage B2 en zijn tevens te vinden via onze website.

bijlage B2 landelijk bestuur en afdelings-secretariaten

1 januari 2018

OVERZICHT VAN BESTUURSGEGEVENS VAN DE AWN VERENIGING VAN VRIJWILLIGERS IN DE ARCHEOLOGIE											01-01-2018
afd.	functie	roepnaam	voori.	tussenv.	achternaam	straat + huisnummer	postcode	plaats	telefoonnr.	06-nummer	e-mail-adres
23	landelijk bestuur, voorz.	Tomnie	A.H.J.	van de	Rijdt-van de Ven	Luxemburglaan 43	5625 NB	Eindhoven	040 - 2415910	06 - 2348 3818	voorzitter@awn-archeologie.nl
17	landelijk bestuur, vice-vz.	Wim	W.		Schemink	Vossenberglaan 29	6891 CP	Rozenaal (Gld)	026 - 3610334		schemink-dekker@hetnet.nl
16	landelijk bestuur, secret.	Henk	H.		Kluitenberg	Griebeweg 24-A	3911 AW	Rhenen	0317 - 613050		secretaris@awn-archeologie.nl
05	landelijk bestuur, penningm.	Harmen	H.J.		Spreeen	De Pauwentuin 19	1181 MP	Amstelveen	020 - 4537021		hspreeen@xs4all.nl
04	landelijk bestuur	Paul	P.H.A.		Flos	Avenbeek 91	2182 RV	Hillegom	0252 - 867421	06 - 2434 3859	paulflos@hotmail.com
19	landelijk bestuur	Paul	J.P.	van	Wijk	Reggestraat 11	7523 CP	Enschede	053 - 4314041	06 - 1376 5633	pw566@hotmail.com
15	landelijk bestuur	Channa	C.		Cohen Stuart	Lindeboom 45	4101 WG	Culemborg	0345 - 518309	06 - 4505 9916	channacs@cloud.com
01	landelijk bestuur	Willem	W.	de	Rioter	Noordersingel 74	8917 BB	Leeuwarden	058 - 2157752	06 - 2376 0356	rhoterw@hetnet.nl
14	landelijk bestuur	William	W.G.	ten	Brink	Valutaboulevard 87	3825 BS	Amersfoort	06 - 4613 9670	06 - 4613 9670	william.ten.brink@archeologie.nl
06	landelijk bestuur	Henk	H.		Hegeman	Gerrit Rietvelilaan 59	2343 MB	Oegstgeest	071 - 5190400	06 - 3308 4721	hehehegeman@gmail.com
12	land. bestuur, notuliste	Louise	S.L.		Olerud	Poortenaarlaan 50	3431 RI	Nieuwegein		06 - 2548 2548	slorud@gmail.com
01	afd.secretaris	Eva	E.C.		Hopman	Billitonstraat 47	9715 EP	Groningen		06 - 2355 7739	awn.noord@gmail.com
02	afd.secretaris	Frank	F.		Postma	Kleine Immert 43	1616 RB	Hoogkarspel	0228 - 563571	06 - 1758 8786	awnafd2@gmail.com
03	afd.secretaris	Maybritt	M.	de	Kort-van der Scheer	Leeghwaterstraat 1	1541 LS	Koog a.d. Zaan	075 - 7712363	06 - 43930135	maybritt.vd.scheer@chello.nl
04	afd.secretaris	Joost	J.	van der	Linden	Acaciastraat 29	2023 PG	Haarlem		06 - 3911 3729	archeologiekenmerland@live.nl
05	afd.secretaris	Donna	D.		Fluitsma	Geertruidhoeve 7	1422 RD	Uithoorn	0297 - 567040		awnamsterdam@gmail.com
06	afd.secretaris, waarnemend	Dé	D.C.		Steures	Aletta Jacobslaan 104	2314 GB	Leiden	071 - 5896118	06 - 2351 6301	awnfijnstreek@yahoo.com
07	afd.secretaris, waarnemend	Abraham	A.P.	van den	Band	Parelmooierhorst 126	2592 SH	s-Gravenhage		06 - 4021 3681	a.p.vanden.band@gmail.com
08	afd.secretaris, waarnemend	Albert	A.		Luten	Scheepmakerskade 131	3011 VX	Rotterdam	010 - 4115124		awn.helinium@gmail.com
09	afd.secretaris	Jaap	J.W.	van	Rossum	Nassauplein 58	1815 GV	Alkmaar	072 - 5157122	06 - 4285 3944	javaros@hetnet.nl
10	afd.secretaris, waarnemend	Dicky	D.	de	Koning	Populierstraat 47	4431 CL	s-Gravenpolder		06 - 2861 5255	tddekonning@zeelandnet.nl
11	afd.secretaris	Cor	C.		Westra	Eigenhaard 22	3312 EH	Dordrecht	078 - 6350184	06 - 4469 8539	corguzzi@yahoo.com
12	afd.secretaris	Alice	A.		Bij de Vaate	Prins Bernhardlaan 8	3972 AX	Driebergen	0343 - 554057		alice@bijdevaate.speedliq.nl
13	afd.secretaris	Gerrit	G.J.		Spaan	Albrechtlaan 21	1404 AJ	Bussum	035 - 6942490		secr.naerdinckiant@gmail.com
14	afd.secretaris	Emile	E.		Eimermann	Langegracht 11	3811 BT	Amersfoort	06 - 4214 9276	06 - 4214 9276	awn.afd14@gmail.com
15	afd.secretaris	Jelle	J.	van	Hemert	Leoniusplantsoen 8	5301 GT	Zaltbommel	06 - 1259 6050	06 - 1259 6050	awnafd15@gmail.com
16	afd.secretaris	Leo	L.	ten	Hag	Lorkenstraat 14	6523 DR	Nijmegen	06 - 3036 3100	06 - 3036 3100	lhwtrenhag@planet.nl
17	afd.secretaris	Peter	P.L.		Weegels	Van der Molenaal 131	6865 CC	Doorwerth	026 - 3342385	06 - 5163 7454	p.weegels@hetnet.nl
18	afd.secretaris	Gerard	G.W.M.		Tienessen	Zaagmolenerf 8	7241 VI	Lochem	0573 - 252768		awn18secretariaat@gmail.com
19	afd.secretaris	Ben	B.		Klein Nagelvoort	Coendersborg 7	7608 GL	Almelo	0546 - 860154	06 - 1874 0773	benk1957@gmail.com
20	afd.secretaris	Fre	F.J.		Spijk	Generaal Eisenhowerlaan 55	7951 AW	Staphorst	0522 - 461684		f.spijk@ziggo.nl
21	afd.secretaris, waarnemend	Jan	J.		Boes	Normandiëplein 6	8303 HA	Emmeloord	0527 - 699113		janboes60@gmail.com
22	afdeling aangehaakt bij 10										
23	afd.secretaris	Winnie	W.	van	Vegchel	Erfgoedhuis, Gasfabriek 2A	5613 CP	Eindhoven		06 - 2503 4696	awnafdeling23@gmail.com
24	afdeling aangehaakt bij 23										
31	afd.secretaris LWAOW	Albert	A.F.		Zandstra	Willem de Zwijgerstraat 20	8331 GT	Steenwijk	0521 - 517456		secretariaat@lwaow.nl
	NJBG-voorzitter	Thomas	T.		Mons	Vlierstraat 1	6841 AT	Arnhem	026 - 3273078	06 - 1255 0544	thomas.mons@hetnet.nl

bijlage B3 aantallen leden

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
stand op 1 januari	1.858	1.832	1.866	1.860	1.955	2.083	2.136
opzeggingen/wanbetalers/etc.	82	139	171	102	220	321	247
nieuwe leden	175	165	137	108	125	193	194
stand op 31 december	1.951	1.858	1.832	1.866	1.860	1.955	2.083

code	lidsoort	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
A	basisleden	1.788	1.603	1.587	1.619	1.607	1.683	1.791
A-e	ereleden	2	2	2	3	3	3	4
B	jongerenleden (14 t/m 27 jaar)	24	0	0	0	0	0	0
-	studenten	0	67	67	71	68	76	86
-	jeugdleden	0	23	27	30	32	32	23
C	huisgenootleden	51	49	56	58	53	57	64
C-a	geassocieerde leden	22	34	36	41	44	51	65
E	overige leden (niet-betalend)	64	0	0	0	0	0	0
-	geef- en ruil-abonnementen	0	77	53	40	50	50	47
-	betaling boekhandel	0	3	4	4	3	3	3
	totaal	1.951	1.858	1.832	1.866	1.860	1.955	2.083

code	afdeling	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal	aantal
01	Noord-Nederland	139	134	117	127	120	119	117
02	Archeologie Land en Water Noord-Holland Noord	32	27	26	35	37	81	88
03	Zaanstreek-Waterland en omstreken	43	42	44	50	53	59	60
04	Kennemerland (Haarlem en omstreken)	57	52	46	53	60	66	74
05	Amsterdam en omstreken	85	87	89	94	97	100	103
06	Rijnstreek	110	102	105	110	109	110	112
07	Den Haag en omstreken	108	99	102	98	100	107	118
08	Helinium	86	83	87	86	84	93	96
09	Noord-Holland Noord	58	48	47	37	39	-	-
10	Zeeland	109	97	86	86	84	86	98
11	Lek- en Merwestreek	69	71	73	78	76	84	87
12	Utrecht en omstreken	137	117	104	103	94	96	118
13	Naerdincklant Archeologie tussen Eem en Vechtstreek	58	57	59	55	48	50	51
14	Vallei en Eemland	58	59	62	62	62	73	78
15	West- en Midden-Betuwe en Bommelerwaard	37	35	37	40	35	40	40
16	Nijmegen en omstreken	135	130	128	129	132	133	144
17	Zuid-Veluwe en Oost-Gelderland	117	118	114	114	124	134	144
18	Zuid-Salland, IJsselstreek en Oost-Veluwezoo	87	85	88	88	86	85	86
19	Twente	56	51	48	45	41	44	44
20	IJsseldelta en Vechtstreek	61	55	53	52	53	55	62
21	Flevoland	41	44	49	52	53	56	60
22	West-Brabant	22	21	24	26	25	26	30
23	Archeologische Vereniging Kempen en Peelland	195	181	181	179	169	175	178
24	Midden-Brabant	15	15	13	14	18	19	21
	Limburg/overig/diversen	36	0	0	0	0	0	0
	Limburg e.o.	0	6	8	9	9	10	11
	buitenland	0	9	9	10	10	11	13
	overigen	0	33	33	34	42	43	50
	totaal	1.951	1.858	1.832	1.866	1.860	1.955	2.083
31	afdeling LWAOW (landelijk)	173	110	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.

toelichting

- * op 31 december waren jeugdleden en studenten t/m 27 jaar samengenomen tot 'jongerenleden', zoals besloten op de ALV van 8 april 2017.
- * eind 2017 zijn alle 'jeugdleden' en 'studenten' aangeschreven om duidelijkheid over hun status te verschaffen. Dit leidde tot een opschoning van 90 naar 24 leden in deze categorieën. Wellicht volgen nog enkele correcties.
- * de opschoning leidde, naast de gewone ledenaanwas, tot een toename van het aantal basisleden.
- * het aantal geassocieerde leden nam af na een actie om hen over te halen basislid te worden. Ook dit leidde tot een aantal extra basisleden.
- * de oude categorieën 'buitenland' en 'Limburg' waren nietszeggend, omdat de afdelingen zelf ook leden in het buitenland en in Limburg hebben.